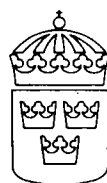

Utbildningsutskottets betänkande

1987/88:40

om undervisning för invandrare i svenska språket
m.m. (prop. 1987/88:150, bil. 4)

UbU
1987/88:40

ÅTTONDE HUVUDTITELN

I detta betänkande behandlas förslag som regeringen förelagt riksdagen i proposition 1987/88:150 bilaga 4 (utbildningsdepartementet) under punkt C 5. Undervisning för invandrare i svenska språket m.m. jämte motion.

Propositionen

Regeringen har föreslagit

1. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om timram för påbyggnads-sfi inom studieförbund,
2. att riksdagen godkänner vad som i propositionen har förordats om fördelning av studietimmar i påbyggnads-sfi mellan studieförbund,
3. att riksdagen till Undervisning för invandrare i svenska språket m.m. – utöver vad som begärts i proposition 1987/88:100 bilaga 10 – för budgetåret 1988/89 under åttonde huvudtiteln anvisar ytterligare 30 863 000 kr.

Motion

1987/88:Ub36 av Larz Johansson (c) och Ylva Annerstedt (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar att studietimmar inom påbyggnads-sfi som genomförts med sedvanligt stöd till folkbildningen skall inräknas i bidragsunderlaget vid fördelningen av det riktade högre bidraget till påbyggnads-sfi.

Utskottet

Mot bakgrund av den ökande och förändrade invandringen beslöt riksdagen under hösten 1987 att fördelningsgrunderna beträffande resurserna för påbyggnadsutbildning för invandrare i svenska språket (påbyggnads-sfi) skulle förändras. Detta gällde dels fördelningen av resurser mellan studieförbunden och arbetsmarknadsutbildningen vid AMU, dels fördelningen mellan de olika studieförbunden (UbU 1987/88:8, rskr. 1987/88:77).

I proposition 1987/88:150 med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1988/89 anför chefen för utbildningsdepartementet i bilaga 4 att en kartläggning gjorts inom arbetsmarknadsdepartementet beträffande antalet deltagare i svenskundervisningen inom AMU. Kartläggningen visar att antagandet om att 70 % av deltagarna i grundläggande svenskundervisning för invandrare (grund-sfi) skulle få sin påbyggnads-sfi inom AMU inte

stämmer med vad som faktiskt gäller. Efterfrågan på påbyggnads-sfi inom studieförbund har visat sig vara väsentligt större än vad som förutsattes när *fördelningen av resurserna mellan studieförbunden och AMU* bestämdes inför budgetåret 1986/87 (jfr prop. 1985/86:100 bil. 10 s. 182, 184 och 185 samt prop. 1986/87:100 bil. 10 s. 181). Mot denna bakgrund föreslås att resursberäkningarna skall utgå från att 50 % av deltagarna i grund-sfi får sin påbyggnads-sfi inom studieförbund och 50 % inom AMU. Detta leder till ett behov av ytterligare 74 900 studietimmar inom påbyggnads-sfi vid studieförbunden. Det har i tidigare beslut förutsatts att deltagarna i påbyggnads-sfi vid AMU får genomsnittligt 400 timmars undervisning inom grund-sfi och deltagarna i påbyggnads-sfi inom studieförbund får 500 timmars grund-sfi. Den nya grunden för fördelning av påbyggnads-sfi mellan AMU och studieförbund leder därför även till ett ökat behov av undervisningstimmar inom grund-sfi. Detta beräknas till 28 100 timmar.

Det är enligt utskottets mening betydelsefullt att beräkningsgrunden för fördelningen av resurser för påbyggnads-sfi mellan studieförbunden och AMU nu anpassas till den ändrade fördelning av de studerande på utbildningsanordnare som vuxit fram. Utskottet föreslår därför att riksdagen godkänner vad som anförts i proposition 1987/88:150 om en ökad timram för påbyggnadssfi inom studieförbund.

Skolöverstyrelsen (SÖ) bestämmer *fördelningen av antalet studietimmar för påbyggnads-sfi mellan studieförbunden* på grundval av det genomsnittliga antalet statsbidragsberättigade studietimmar i svenskundervisning för invandrare som studieförbunden genomfört under de tre senaste budgetåren. Riksdagen begärde hösten 1987 att denna fördelning borde göras utifrån aktuellare uppgifter än dem som härrör från den senaste treårsperioden (UbU 1987/88:8, rskr. 1987/88:77). I en skrivelse till regeringen har Folkbildningsförbundet anhållit om att fördelningen skall baseras på det senaste verksamhetsårets resultat samt att studieförbunden bör uppmanas att centralt ansvara för att tilldelade resurser överförs till lokalavdelningarna med utgångspunkt i bedömningar av aktuella behov. Föredragande statsrådet förordar att fördelningen av resurser för påbyggnads-sfi mellan studieförbunden fr.o.m. budgetåret 1988/89 skall följa den av Folkbildningsförbundet föreslagna principen.

I motion 1987/88:Ub36 (c, fp) anfördes att det på många av de nya orter där flyktingar numera tas emot finns en annan struktur på studieförbundens verksamhet än på de orter där många invandrare hittills placerats. Detta har försvårat anordnandet av påbyggnads-sfi, då studieförbund på de nya orterna inte har haft tillräckliga resurser till påbyggnads-sfi. Bristen på undervisningstimmar har lett till att påbyggnads-sfi i stället anordnats inom ramen för allmänna studiecirklar med schablonbidrag. Därför skall, enligt motionärernas mening, den påbyggnads-sfi som anordnats som allmänna studiecirklar utgöra del av det underlag som är grund för fördelningen mellan studieförbunden av resurserna för påbyggnads-sfi.

Som riksdagen tidigare uttalat bör fördelningen av resurserna mellan studieförbunden grundas på aktuellare uppgifter än dem som gäller den senaste treårsperioden. Därför tillstyrker utskottet att fördelningen, såsom

regeringen föreslår, görs utifrån det senaste budgetårets verksamhet med påbyggnads-sfi. I denna verksamhet har, som framgår av motionen, ingått både verksamhet bedriven med medel anvisade för påbyggnads-sfi och verksamhet bedriven som allmänna studiecirklar med schablonbidrag. Utskottet utgår från att detta förhållande är känt även av regeringen och att hänsyn tas till detta faktum vid fördelningen av resurserna mellan studieförbunden vid den nu aktuella övergången till en ny fördelningsgrund. Enligt utskottets mening bör således regeringen och SÖ uppskatta hur stor omfattning verksamheten med påbyggnads-sfi haft totalt sett för de olika studieförbunden och vid fördelningen ta hänsyn till att vissa studieförbund under innevarande budgetår anordnat påbyggnads-sfi även i form av allmänna studiecirklar. Utskottet förutsätter att detta sker utan något särskilt uttalande från riksdagens sida, varför motion 1987/88:Ub36 avstyrks. Utskottet föreslår med hänvisning till det anförda att riksdagen godkänner vad som anförts i proposition 1987/88:150 om fördelningen av studietimmar i påbyggnads-sfi mellan studieförbund.

Förslaget i propositionen om en omfördelning av resurserna till påbyggnads-sfi mellan studieförbunden och AMU leder till ett ökat *medelsbehov* under anslaget Undervisning för invandrare i svenska språket m.m. med 30 863 000 kr. och till ett minskat medelsbehov på arbetsmarknadshuvudtiteln under anslaget Arbetsmarknadsutbildning.

Utskottet föreslår att riksdagen anvisar de ytterligare medel under anslaget Undervisning för invandrare i svenska språket m.m. som begärs i proposition 1987/88:150.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *timram för påbyggnads-sfi inom studieförbund* att riksdagen godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:150,
2. beträffande *fördelning av studietimmar i påbyggnads-sfi mellan studieförbund* att riksdagen med avslag på motion 1987/88:Ub36 godkänner vad som förordats i proposition 1987/88:150,
3. beträffande *anslagsbeloppet* att riksdagen med bifall till proposition 1987/88:150 till *Undervisning för invandrare i svenska språket m.m.* för budgetåret 1988/89, utöver av riksdagen tidigare anvisade medel (UBU 1987/88:18, rskr. 1987/88:242), anvisar ett förslagsanslag av 30 863 000 kr.

Stockholm den 19 maj 1988

På utbildningsutskottets vägnar

Lars Gustafsson

Närvarande: Lars Gustafsson (s), Pär Granstedt (c), Birgitta Rydle (m), Lars Svensson (s), Ylva Annerstedt (fp), Ingvar Johnsson (s), Göran Allmér (m), Barbro Nilsson (s), Margareta Hemmingsson (s), Birger Hagård (m), Larz Johansson (c), Björn Samuelson (vpk), Kristina Svensson (s), Kerstin Keen (fp) och Ewa Hedkvist Petersen (s). UBU 1987/88:40